

MUZEJSKI VJESNIK 5

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

**MUZEJSKI VJESNIK
GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Čakovec, Grabrovnica, Kalinovec, Koprivnica, Križevci, Trakošćan,
Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Marina Šimek (glavni i odgovorni urednik), Darko Sačić, Miroslav
Klemm, Dragutin Feletar, Marijan Špoljar, Branimir Šimek
(tehnički urednik)

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje.
Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Časopis solidarno financi-
raju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

NAKLADNIK

Gradski muzej Varaždin

ZA NAKLADNIKA

Jasna Tomičić

TISAK

NIŠRO Varaždin, naklada 800 komada

BROJ 5 — VELJAČA 1982.

GOD. V.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori

SADRŽAJ

MUZEJ I ŠKOLA

- Marijan Špoljar: Muzej i škola 3
— Antun Kozina: Etnografsko blago u osnovnim školama
krapinskog kraja i njegova zaštita 6

STRUČNI ČLANCI

- Zorko Marković: Nekoliko arheoloških bilježaka iz sjeve-
rozapadne Hrvatske 11
— Zoran Homen: Novi kasnobrončanodobni lokalitet u Kri-
ževcima 18
— Marina Šimek: Nekoliko nalaza iz halštatske zemunice u
Sigecu 25
— Josip Vidović: Arheološko istraživanje starijeg željeznog
doba u Međimurju 34
— Željko Tomičić: Arheološka istraživanja antičke nekropole
kod sela Trnovčaka u Međimurju 41
— Željko Tomičić: Rezultati arheoloških terenskih rekognos-
ciranja Međimurja u 1981. godini (antika i srednji vijek) . 48
— Tomislav Đurić: Stanje srednjovjekovnih gradina u sje-
verozapadnoj Hrvatskoj (II) 55
— Antun Kozina: Numizmatički nalaz iz ruševina Trikraljske
kapele na Tkalcima — Krapina 61
— Ljubica Ramušćak: Ansambl ruralne arhitekture u Selnici 63
— Libuše Kašpar: Neki etnološki izvori iz dnevnika Ivana
Kukuljevića 67
— Vladimir Kidišević: Konzervacija slika iz fundusa varaž-
dinskog muzeja 71

LIČNOSTI

- Antica Bregović: Franjo Košćec — osnivač Entomološkog
odjela Gradskog muzeja Varaždin 77
— Marijan Špoljar: In memoriam Stjepan Kukec 80
— Zorko Marković: In memoriam Dr. Stojan Dimitrijević . 81
— Tomislav Đurić: Umjesto »In memoriam« Dasenu Vrsa-
loviću 83
— Marina Šimek: Sjećanje — Dragutin Galina 85

VIJESTI

- Željko Tomičić: Novosti u antičkoj zbirci Arheološkog odjela Muzeja Međimurja Čakovec 89
- Damir Brzović — Branko Begović: Novootkriveni srednjovjekovni lokalitet kod Otrovanca 91
- Jasna Tomičić: Galerija slika Varaždin otvorena po treći put 93
- Miroslav Klemm: Izložba »Osam stoljeća Varaždina« u Gradskom muzeju Varaždin 96
- Franjo Horvatić: Zbirka NOB-a u Velikom Pogancu 97
- Dragutin Feletar: Informacija o nekim knjigama izdanim u Podravini 1981. 99
- Marijan Špoljar: U povodu savjetovanja »Suvremenost kao muzeološka tema za budućnost« 101
- Zorko Marković: Uz simpozij o Vojnoj krajini i njezinom sjedinjenju s građanskom Hrvatskom 102
- Libuše Kašpar: Savjetovanje etnologa u Ormožu 104
- Libuše Kašpar: XVII savjetovanje etnologa u Neumu 105

AKCIJE

- pripremili Miroslav Klemm i Marina Šimek 109

tabli — ilustriranih legendi o razvoju čovjekovog života na ovome tlu, o njegovoj historiji, o slijedu urbanističke izgradnje Koprivnice kao i mnoštvo manjih ilustracija (od grobova do prikaza arhitekture). U vrijeme kada se pri inventarizaciji muzejskih predmeta fotografija još nije ustalila Kukec je nacrtao stotine pokretnih i nepokretnih kulturno-povijesnih spomenika. Najveći dio toga materijala objavljen je u Brozovićevoj knjizi »Građa iz povijesti Koprivnice«.

Svi ovi radovi za koprivnički muzej istovremeno svjedoče i o ljudskom liku Stjepana Kukeca i o njegovoj ljubavi za rodni grad. Pregalaštvo koje je najvećim dijelom bilo usmjereno u utilitarnom pravcu samo potvrđuje da je Kukecova temeljna želja uvijek bila ta da pruži zadovoljstvo, ljepotu, istinu i znanje za mase, a ne umjetnost koja bi zadovoljavala samo individualne potrebe. Takav lik pedagoga, slikara, grafičara i muzejskog radnika ostati će mnogima u trajnom sjećanju.

Zorko Marković, Muzej grada Koprivnice

IN MEMORIAM DR STOJAN DIMITRIJEVIĆ (1928—1981)

Umro je Stojan Dimitrijević. Vijest skoro nevjerojatna svima koji su ga znali, koji su bili svjedoci intenzivnoga istraživačkog i stvaralačkoga života ovoga čovjeka. Vijest nevjerojatna i njegovim suradnicima i učenicima, svima koji su poštivali i cijenili njegovo djelo. I, stjecajem okolnosti, treći udarac hrvatskoj arheologiji početkom prosinca 1981 (naime, umrli su dr Stjepan Gunjača i dr Dasen Vrsalović), a, budući da se radi o istaknutom sveučilišnom profesoru i pedagogu, svakako i najteži.

Dimitrijević je doktorirao 1959. godine temom »Problem neolita u Slavoniji i Srijemu« (nije tiskano). Na Odjelu za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu proveo je blizu trideset godina i kroz to vrijeme odgojio čitav niz mladih arheologa. Šezdesetih godina bio je na specijalizaciji u Heidelbergu kod dr Vladimira Milojčića, da bi na istom Sveučilištu kao gost predavao dva semestra 1979. godine.

Stojan Dimitrijević pionir je strogo znanstveno postavljene prethistorijske arheologije u sjevernoj Hrvatskoj, prije svega za razdoblja neolita, eneolita i ranoga brončanog doba. Istraživao je pretežno u godinama kada nije bilo moguće ostvariti veća iskopavanja, ali je ipak dočekao i vrijeme koje je omogućilo da se u njegovim Vinkovcima, za koje je cijeloga života bio toliko vezan, obave do danas najveća zaštitna prethistorijska iskopavanja u Hrvatskoj, kojima je upravo on postavljen za rukovodioca.

Zbog svojih istraživačkih sposobnosti, te pionirskoga karaktera posla i neistraženosti prostora sjeverne Jugoslavije, kao i djelomice jadranskog područja, bio je u mogućnosti da prvi puta izdvoji i monografski obradi niz, do tada neizdiferenciranih kultura (korenovska, lasinjska, retz-gajarska, ljubljanska, vinkovačka kultura, Brezovljani-tip sopotske, Ždralovi-tip starčevačke kulture). Niz kultura poznatih od ranije obradio je monografski, dopunio njihovo poznavanje i bitno pridonio njihovu stupnjevanju i uklapanju u relativno- i apsolutnokronološke sheme srednje Evrope, Podunavlja i Grčke (prije svih: sopotsku, starčevačku i vučedolsku kulturu; zatim ranu i kasnu vinčansku, alpsko-lendelsku, nakovansku, badensku i kostolačku kulturu). Njegovi radovi i u inozemstvu su imali velikog odjeka, a sudjelovao je i u radu nekoliko međunarodnih i domaćih znanstvenih simpozija (posljednji puta na Simpoziju Hrvatskog arheološkog društva u Vukovaru, u jesen 1981. god.). Autor je dviju knjiga, koautor nekoliko knjiga, autor dvadesetak krupnih i nezaobilaznih arheoloških rasprava i studija, te niza enciklopedijskih natuknica. Osim što se bavio prethistorijom, u nekoliko navrata objavljivao je srednjovjekovne nalaze (ranosrednjovjekovni grobovi iz Otoka, romanička crkva na Meraji u Vinkovcima), a pred kraj života, u arheološkoj topografiji Vinkovaca, obradio je i antičke nalaze.

Dimitrijević je, ako izuzmemo daleko vrijeme J. Brunšmida, jedan od začetnika prethistorijskih istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Počeo je s proučavanjem vučedolskih nalazišta i nalaza (»Prilog daljem poznavanju vučedolske kulture«, OA I, 1956), a nastavio izdavanjem korenovske i lasinjske kulture, te uočavanjem samostalnosti sopotskih nalazišta (»Problem neolita i eneolita u sjeverozapadnoj Jugoslaviji«, OA V, 1961), izdavanjem retz-gajarskih nalazišta (AJ VIII, 1967), izdavanjem finalne faze starčevačke kulture (Simpozij Vukovar 1966), izdavanjem Brezovljani-tipa sopotske kulture (Simpozij HAD-a Varaždin 1975). Svoje životno djelo zaokružio je u cjelinu izvanrednim i nezaobilaznim

prilozima u drugoj i trećoj knjizi grupe autora »Praistorija jugoslavenskih zemalja« (Sarajevo 1979).

U sjeverozapadnoj Hrvatskoj Dimitrijević je iskapao na tri lokaliteta: u Malom Korenovu (1961. god.), Gornjim Brezovljanima I (1973. god), i Kaniškoj Ivi (1978. god). Na ovim, kao i ostalim iskapanjima, stalno je obrazovao studente i mlađe diplomirane arheologe, nesebično im pomažući i savjetujući ih. Također ne možemo zaboraviti koliko je nesebično pomagao svima nama koji smo započinjali s objavama materijala i pisanjem stručnih radova, držeći čak posebne seminare na temu uvođenja u znanstveni rad.

Energija S. Dimitrijevića nije se iscrpljivala samo u arheologiji. Godinama je pisao filmske i baletne kritike, a, osim što se pomalo bavio slikarstvom i poezijom, aktivno se bavio umjetničkom fotografijom, te je izlagao na mnogim izložbama u zemlji i inozemstvu. Bio je jedan od rijetkih ljudi s vrlo širokim dijapazonom zanimanja i talentom za više vrsti stvaralaštva.

Stojan Dimitrijević je umro u dobi kada je mogao još mnogo pridonijeti arheološkoj znanosti i pomoći mlađim naraštajima. Čovjek koji je postigao ogromne znanstvene rezultate nikada nije dobivao nagrade, nikada nije postao akademikom. No, iza sebe ostavio je neizbrisiv trag: svoja djela. Svi koji se ikada budu bavili prethistorijom, prvenstveno na sjevernojugoslavenskom prostoru, nužno će morati poći od njegovih dostignuća. U radu i poštenom pristupu poslu mnogima može biti i bit će uzorom. Neka mu je vječna slava.

Tomislav Đurić, Varaždin

UMJESTO »IN MEMORIAM« DASENU VRSALOVIĆU

Ljubitelji arheologije i povijesti, poznavatelje Dasena Vrsalovića, njega osobno i njegovih djela, duboko se dojmila vijest da je umro. Posebno su to teško primili oni, koji su ga poznavali, s njime surađivali, s nevjericom su to primili njegovi Boljani, žitelji otoka Brača, za kojeg je on živio i za nj' toliko toga učinio.

Umro je veliki arheolog, umro je predsjednik Hrvatskog arheološkog društva tik nakon povratka s posljednjeg ispraćaja još jednog velikog muža — Stipe Gunjače. Njegovo veliko srce po-